

ZPRÁVA O ČINNOSTI V PILOTNÍCH LOKALITÁCH V LETECH 2008–2011

LOKALITA **BROUMOV**

Agentura pro sociální začleňování
v romských lokalitách

O AGENTUŘE

Vláda České republiky rozhodla o vytvoření Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách usnesením č. 85 ze dne 23. ledna 2008.

Materiál k tomuto usnesení rozděloval činnost Agentury do dvou fází: pilotní a plošné. Úvodní pilotní fáze měla probíhat od ledna 2008 do prosince 2010. Poté měla Agentura postupně přejít z pilotní fáze do fáze plošné realizace.

Agentura pro sociální začleňování začala na jaře 2008 působit ve **12 pilotních lokalitách**. Do pilotní fáze agenturního projektu bylo v rozsáhlém dotazníkovém šetření vybráno šest českých a šest moravských lokalit, a to na základě deklarované ochoty samospráv s Agenturou spolupracovat a na základě vytvořeného nebo rozpracovaného strategického plánu sociální inkluze. Místa realizace byla vybrána také podle velikosti aglomerací tak, aby způsob práce a proces sociálního začleňování byl pilotně ověřen ve všech typech územních sídel – od obcí, respektive mikroregionů přes malá a střední města až po největší městské aglomerace, ve kterých je nutné spolupracovat s územními celky na úrovni městských částí. Agentura měla svou činnost ověřovat v místech, která měla bohatou zkušenost se sociálním začleňováním, ale i s obcemi, které v této oblasti stály na začátku činností.

Brzy po začátku fungování Agentury v pilotních lokalitách se však ukázalo, že původní plán ministryně pro lidská práva a vedení Agentury zajistit přímé financování v lokalitách, není z administrativních důvodů možný. Proto byl plánovaný záměr přímé finanční podpory projektů v lokalitách zrušen a nahrazen podporou pro partnery při přípravě projektů ze zvláštních výzev operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost a integrovaného operačního programu.

Zrušení přímé finanční podpory vedlo **na konci roku 2008** k přerušení prací ve většině lokalit a u vedení samospráv i u dalších partnerů významně klesla důvěra k Agentuře. Na začátku roku 2009 Agentura de facto nepracovala ve čtyřech z pilotních lokalit – v Roudnici nad Labem, v mikroregionu Šluknovsko, v Brně a v Břeclavi. V mnoha dalších se činnosti významně omezily.

Situace se změnila jmenováním Michaela Kocába do funkce ministra pro lidská práva v únoru 2009 a změnou vedení Agentury v březnu 2009, kdy byl ve výběrovém řízení vybrán nový ředitel Martin Šimáček.

Nové vedení Agentury zahájilo práce na obnovení činností Agentury v plném rozsahu a na plnění úkolů uložených vládním usnesením 85/2008. **Rok 2009** byl tedy ve znamení **přebudování způsobů práce Agentury** v lokalitách, jejího finančního zajištění a zajištění financování opatření, projektů a aktivit v lokalitách. Nový nástroj projektového poradenství a přípravy rozsáhlých „individuálních projektů obcí“ se rozbíhal od poloviny roku 2009 a znamenal restart činností ve většině pilotních lokalit. Tyto vynucené změny během pilotní fáze způsobily kromě oslabení důvěry i výrazné zpoždění práce v pilotních lokalitách, které se na některých místech již nikdy nepodařilo dohnat.

Ve většině z pilotních lokalit během roku 2009 a naplno v roce **2010** začal být **realizován nově vytvořený postup práce v lokalitách**. Ten se sestává z vytvoření lokálního partnerství, rozdělení do pracovních skupin a přípravy strategického plánu sociálního začleňování. Na něj posléze navazuje implementační fáze plánu, ve které jsou za asistence lokálního konzultanta připravovány projektové žádosti a ty podávány do jednotlivých národních i evropských dotačních výzev.

V létě 2009 byl zároveň zcela přepracován a znovu předložen ke schválení individuální projekt národní z prostředků OP LZZ, který (spolu s příspěvkem ze státního rozpočtu) zajišťuje činnost Agentury do konce roku 2012.

Rok 2010 byl pro Agenturu zlomový. Rozeběhl se zmíněný individuální národní projekt, Monitorovací výbor Agentury díky tomu v dubnu vybral dalších 10 obcí a měst, do kterých se rozšířilo působení Agentury od března 2010 (**Bílina, Bruntál, Havířov, Chomutov, Jáchymov, Jirkov, Kutná Hora, Obrnice, Teplá a Toužim a Trmice**). Do výběrového řízení se přihlásilo 43 obcí a měst z celé republiky.

Rozeběhla se také služba lokální asistence – klíčový nástroj pro posilování místních partnerů. Po dohodě s řídicími orgány IOP a OP LZZ se konstituovaly výzvy na podporu velkých infrastrukturních projektů a individuálních projektů na zajištění sítě služeb v partnerských městech. Ve většině pilotních lokalit byly dokončeny strategické plány lokálního partnerství a začaly se projevovat velké rozdíly mezi „úspěšnými“ lokalitami, průměrnými a těmi, kde se integrační procesy nedaří prosadit.

Zároveň začalo na plné obrátky fungovat druhé oddělení ve struktuře Agentury, tzv. oddělení řízení a koordinace. Stalo se odborným zázemím pro výkon v lokalitách, ale i expertním týmem pro spolupráci Agentury na úrovni státní správy. Agentura tak může naplňovat druhý pilíř svého poslání – podporu koordinace státních politik v oblasti sociálního začleňování.

V roce 2011 nejprve Monitorovací výbor Agentury 2. února 2011 rozhodl o tom, že v šesti z 12 pilotních lokalit na konci června 2011 Agentura ukončí činnost (**Brno, Broumov, Jesenicko, Přerov, Slezská Ostrava a Roudnice nad Labem**) a v šesti bude pokračovat v činnosti až do konce roku 2012 (**Břeclav, Cheb, Most, Šluknovsko, Ústí nad Labem a Litvínov**).

Na dubnovém jednání Monitorovacího výboru pak jeho členové vybrali dalších 10 obcí a měst (**Děčín, Duchcov, Hodonín, Kadaň, Kolín, Krupka, Mělnicko, Sokolov, Vejprty a Větrní**). Agentura v nich začne působit od června 2011. Do výběrového řízení se přihlásilo 21 obcí a měst z celé republiky.

Dostává se Vám do ruky závěrečné stručné shrnutí činnosti Agentury v lokalitě, kde k 30.6.2011 přestane působit. V dalších šesti pilotních lokalitách však činnosti pokračují, a to zejména tam, kde se spolupráce daří velmi dobře a existuje předpoklad, že do konce roku 2012 se ještě významně rozvine (to se týká především Chebu, Mostu, Litvínova a Šluknovska). V Ústí nad Labem a Břeclavi bude Agentura přes dosavadní rozpačité výsledky práce pokračovat, protože v těchto městech existuje silná poptávka po spolupráci a motivace připravit strategický plán a rozsáhlé integrační projekty.

Agentura naopak odchází z lokalit, ve kterých jsou hlavní práce úspěšně ukončeny a Agentura bude poskytovat pomoc a poradenství formou vzdálené podpory (např. Broumov, Přerov, Roudnice), ale také z lokalit, kde neexistuje potenciál dalšího rozvoje spolupráce (např. Brno, Ostrava).

Zároveň probíhá externí vyhodnocování činnosti Agentury v pilotních lokalitách, které bude veřejnosti k dispozici v druhé polovině roku.

Původní záměr ověřit účinnost Agentury v různě velkých městech a za různých situací bude naplněn vinou zakolísání v letech 2008 a 2009 jen částečně. **Přesto má Agentura v současné době k dispozici unikátní**

AGENTURA V BROUMOVĚ

poznatky o tom, jaké metody a postupy jsou účinné a s jakými rozdíly pro malé obce, středně velká města i největší města. Shrnutí těchto poznatků představí Agentura do konce roku 2011. Zároveň díky nim výrazně rychleji a účinněji pracuje v „nových“ lokalitách, ve kterých začala působit od roku 2010.

Dnes působí Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách jako jeden z odborů Sekce pro lidská práva při Úřadu vlády ČR, kterou vede vládní zmocněnkyně pro lidská práva Monika Šimůnková.

MONITOROVACÍ VÝBOR AGENTURY

Monitorovací výbor pro činnost Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách je poradním orgánem pro zajištění zpětné vazby nad působením Agentury.

Výbor pravidelně sleduje pokrok v dosahování cílů Agentury, monitoruje účinnost a efektivnost činnosti Agentury, schvaluje výběr pilotních lokalit či projektů financovaných z dotačních programů Agentury, schvaluje podněty pro legislativní iniciativy v oblasti integrace romské komunity, může ustavit pracovní skupiny pro řešení specifické problematiky.

Členy výboru jsou: zástupci občanských členů vlády Rady vlády pro záležitosti romské komunity, zástupci státní správy a samosprávy, odborníci činní v oboru spadajícím do působnosti výboru a zástupci nevládních neziskových organizací.

LOKÁLNÍ PARTNERSTVÍ

je platforma, na které dochází k pravidelnému setkávání zástupců samosprávy, státní správy, neziskového sektoru a dalších aktérů, kteří jsou nebo mohou být angažováni v procesu sociálního začleňování v obci. Členové partnerství se setkávají na pravidelných jednáních několikrát ročně (případně v tematických pracovních skupinách) a společně připravují strategické plány a konkrétní projekty pro podporu sociálního začleňování. Lokální partnerství je základem činnosti Agentury pro sociální začleňování v jednotlivých lokalitách.

CO BYLO? – ČINNOST V LETECH 2008 – 2011

Na začátku působení Agentury v Broumově byly zmapovány místní sociálně vyloučené lokality prostřednictvím situační analýzy zpracované společností GAC. Vzápětí bylo lokálním konzultantem ustaveno lokální partnerství složené ze šesti subjektů (vedení města, úřad práce a neziskové organizace), které pracují s lidmi žijícími v sociálně vyloučených lokalitách. Ustavující setkání lokálního partnerství Broumov se sešlo dne 25. července 2008. Od začátku působení Agentury v lokalitě se podařilo do činnosti tohoto partnerství intenzivně zapojit i vedení města.

Rok 2009 byl ve znamení strategického plánování. Členové lokálního partnerství se rozdělili do pracovních skupin. Ty definovaly hlavní potřeby obyvatel sociálně vyloučených lokalit v Broumově a navázaly analýzou partnerů a SWOT analýzou situace, z nichž vyplynuly celkové priority lokálního partnerství:

- podpora dětí ze znevýhodňujícího prostředí
- posílení sektoru sociálních služeb, volnočasových aktivit a neformálního vzdělávání
- řešení pracovních příležitostí a návazné služby
- informovanost, komunikace a spolupráce
- bydlení a prostor pro služby

Souběžně s plánováním začal být připravován rozsáhlý individuální projekt obce a návazný investiční projekt, který má zajistit financování hlavních aktivit navržených v plánu. Konkrétně šlo o vybudování nového objektu pro poskytování sociálních a navazujících služeb, vzdělávání dětí z vyloučených lokalit, přípravu konceptu sociální firmy, nebo zřízení pozice odborníka koordinujícího sociální a vzdělávací aktivity (podrobněji v sekci Příklady úspěšných opatření).

Strategický plán sociálního začleňování v Broumově byl schválen v červnu 2010 zastupiteli Broumova. Spolu s tímto dokumentem zastupitelé schválili i projektové záměry na individuální projekt a k němu návazný projekt investiční. Město nabídlo pro potřeby projektu objekt, který vyhovuje potřebám sociálních služeb a umožňuje i do budoucna jejich další rozvoj. Vedení města také podpořilo vznik funkce koordinátora inkluze na městském úřadě. Tento projekt i vstřícný postoj města přinesou mnohem více možností pro efektivní práci se sociálně vyloučenými obyvateli Broumova. Během relativně krátké doby dvou let se tak v Broumově podařilo výrazně posílit stávající sociální služby a zaštitit je pracovníkem města.

Agentura se při svém působení v Broumově také zásadním způsobem podílela na podpoře aktivit ZŠ Masarykova, která má velký podíl dětí ze sociálně vyloučených lokalit. Agentura pomohla připravit projekt do Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, který škole přinesl řadu nových nástrojů (podrobněji v sekci Příklady úspěšných opatření). Projekt je realizován od 1. září 2010.

V roce 2011 začal být připravován odchod Agentury z Broumova. Aktivity realizované Agenturou jsou předávány k řízení vedením města. Prvního června roku 2011 byla také zahájena realizace klíčového Individuálního projektu. Lokální konzultant poskytl městu poradenství v přípravných fázích projektu, zejména při přípravě

veřejných zakázek na nákup sociálních služeb a se školením koordinátora inkluze, aby mohl následně převzít agendu řízení lokálního partnerství. v září 2011 bude vybrán dodavatel služeb individuálního projektu a bude zahájeno poskytování služeb.

Lokální konzultant se v tomto roce taktéž podílel na přípravě návazného projektu ZŠ Masarykova. Součástí připravené žádosti je snaha o získání prostředků na školské poradenské centrum, projekt zavádí novou aktivitu zaměřenou na systematickou přípravu dětí, rozšiřuje adaptační pobyty a počítá i se vzděláváním pedagogů.

PŘÍKLADY ÚSPĚŠNÝCH OPATŘENÍ

Strategický plán sociálního začleňování v Broumově

Na vytvoření strategického dokumentu, který vytyčuje konkrétní cíle v oblasti práce s lidmi ze sociálního vyloučení na nejbližší tři roky, se podíleli všichni místní aktéři v oblasti. Plán je sestaven tak, že bylo ihned možné začít s jeho naplňováním. Samotný proces přípravy plánu přispěl výrazně k vyjasnění některých sporných otázek mezi partnery a také docházelo k uzavírání neformálních partnerství.

Strategický plán Lokálního partnerství Broumov je ke stažení zde: www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-pro-lokalitu-broumov/strategicky-plan-lokalniho-partnerstvi-broumov-pro-roky-2010-2013/download

Individuální projekt města

Projekt je klíčovým výstupem strategického plánování. Podařilo se v něm skloubit politické zadání města se zaváděním profesionálních sociálních služeb. Byl připraven za spolupráce týmu expertů a město jeho přípravu pravidelně monitorovalo. Na tento projekt je úzce navázán investiční projekt. Město pro potřeby tohoto projektu vybralo objekt bývalé školy jako prostor vhodný k realizaci sociálních služeb. Projekt do města přinese zejména sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi, návazné odborné poradenství a doplňkový klub pro matky s dětmi na mateřské na dobu 4 let. Na realizaci služeb zahrnutých do projektu získalo město více než 17 milionů korun. V projektu je zahrnuta funkce koordinátora inkluze, který převezme a v mnohém i rozvine činnost Agentury v Broumově.

Nové metody a formy výuky podporující rovný přístup ke vzdělávání v Masarykově základní škole

Agentura zásadně přispěla k motivaci školy k podání projektu a také při jeho přípravě a realizaci. Projekt vznikl na základě potřeby řešit specifické potíže školy spojené se zvýšeným počtem dětí ze sociálně vyloučených lokalit. V rámci projektu byla zavedena funkce terénního pracovníka pro školu, byly zavedeny adaptační pobyty pro třídy a také nástroje na posílení individuální práce s žáky a jejich rodinami. Projekt je realizován ve spolupráci s místními neziskovými organizacemi. Na základě úspěšné žádosti se škola o rok později rozhodla k přípravě návazného projektu.

PROBLEMATICKÉ ČÁSTI PŮSOBNÍ LOKÁLNÍHO PARTNERSTVÍ BROUMOV

V Broumově bylo během působení Agentury nutné zmírnit spor mezi jednou místní neziskovou organizací a městem. Šlo o poměrně problematickou situaci, kterou se podařilo vyřešit až po intervenci vedení Agentury. Problematickým faktem je také to, že v místě je nedostatek organizací schopných realizovat některé aktivity. Dosud se tak například nepodařilo realizovat v dostatečné míře opatření zaměřená na spolupráci s úřadem práce.

CO BUDE? – ZAJIŠTĚNÍ POKRAČOVÁNÍ ČINNOSTI LOKÁLNÍHO PARTNERSTVÍ

Situace v Broumově je po této stránce vzorová. Do individuálního projektu města se podařilo začlenit roli koordinátora inkluze (je zaměstnancem města na plný úvazek na 4 roky), v jehož náplni práce je vedení lokálního partnerství, revize strategického plánu, průběžné mapování lokalit, projektové poradenství a další aktivity. Tím budou nejen zachovány všechny aktivity, které Agentura v lokalitě zavedla, ale ty budou dále posíleny a rozvinuty. Město by se mělo zaměřit na aktivity spojené se zaměstnáváním a to nejen pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit. Ve strategickém plánu je například uvedené zavedení sociální firmy. Dalším z cílů je snaha o snížení počtu sociálně slabších dětí na ZŠ Masarykova a pokračování v podpoře učitelů v získávání kompetencí, jak pracovat se sociálně slabšími žáky.

ŘEKLI O LOKÁLNÍM PARTNERSTVÍ...

Milan Kotrnc, starosta města Broumov

Město Broumov kladně hodnotí spolupráci týmu lidí zapojených do projektu Lokálního partnerství Broumov pod vedením Agentury pro sociální začleňování. Během tříletého působení se podařilo vzájemnou spoluprací připravit individuální projekt na podporu sociální integrace příslušníků romských lokalit, včetně finančního zajištění. Rozhodnutím o ukončení spolupráce se bohužel veškerá tíha realizace projektu přenesla na město, s možností využít vzdálené podpory Agentury pro sociální začleňování. Celkovému hodnocení lze pouze vytknout pomalejší začátek vzájemné spolupráce.

Mgr. Vlasta Šrottová, ředitelka ZŠ Masarykova, Broumov

Dovolte, abych Vám poděkovala za působení pana Bc. Michala Kratochvíla v rámci Lokálního partnerství Vaší agentury. Jeho činnost v Broumově byla pro naši školu velkým přínosem, neboť díky jeho pomoci a konzultacím jsme uspěli se žádostí v Operačním programu vzdělávání pro konkurenceschopnost – oblast podpory 1.2. Rovné příležitosti. Díky realizaci projektu získali pracovníci školy nové náměty a podněty k práci se žáky ze znevýhodňujícího prostředí a výuka se tak stala zajímavější a přitažlivější. Věřím, že i když z naší lokality odcházíte, bude spolupráce s Vaší agenturou nadále pokračovat jako s poradcem pro problematiku vzdělávání a začleňování romské komunity v Broumově.

Šárka Hofmannová, metodička o.s.Romodrom

Činnost ASZ hodnotíme pozitivně. Ve městě vytvořila stabilní skupinu odborníků, které v průběhu svého působení informovala o situaci v obci a řídila diskusi mezi členy lokálního partnerství. Přínos shledávám ve vytvoření strategického plánu, který nastavuje možnou cestu, jak pracovat se sociálním vyloučením. Hlavním přínosem je pomoc s vypracováním projektu pro město Broumov v rámci IPO.

Příloha

VÝČET ČLENŮ LOKÁLNÍHO PARTNERSTVÍ Z ROKU 2008

- Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách
- Město Broumov
- Úřad práce Broumov
- Evropa Union, o.s.
- Stěňava, o.s.
- Začít spolu, o.s.

VÝČET REALIZOVANÝCH PROJEKTŮ

SCHVÁLENÉ/REALIZOVANÉ

Nové metody a formy výuky podporující rovný přístup ke vzdělávání v Masarykově základní škole
terénní pracovník pro školu, individuální práce s žáky, asistenti pedagogů

Realizátor ZŠ Masarykova, partneři o.s. Začít spolu, DDM Ulita
Dotační titul OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, výzva 3 Královeshradeckého kraje
Požadovaná částka 3.416.053,- Kč
Počet podpořených osob 670
Stav 1. 9. 2010–29. 2. 2012

Rozvoj sociálních služeb pro město Broumov

sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, odborné poradenství, klub pro rodiče s dětmi

Realizátor: město Broumov
Dotační titul: OP LZZ, výzva 55
Požadovaná částka: 17.239.629,60,- Kč
Počet podpořených osob: 350
Stav: 1. 6. 2011–31. 5. 2015

PODANÉ

Rozvoj sociálních služeb pro město Broumov – vybavení prostor pro sociální služby
nákup vybavení, rekonstrukce, elektroinstalace, internetová síť

Realizátor město Broumov
Dotační titul Integrovaný operační program, výzva 3
Požadovaná částka 846.850,- Kč
Počet podpořených osob 350
Stav podaný, realizace 1. 8. 2011–30. 11. 2011

Aplikace metod a forem práce se žáky podporující rovný přístup ke vzdělávání
poradenské centrum, individuální doučování, multikulturní výchova

Realizátor ZŠ Masarykova
Dotační titul OP VK Královeshradeckého kraje
Požadovaná částka 4.988.450,- Kč
Počet podpořených osob 530
Stav podané 3. 6. 2011, realizace 1. 3. 2012–31. 12. 2014